

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики
Протокол №1 від 25.08.2023

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАЦКАЛО

**ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)**

Галузь знань	всі
Спеціальність	всі
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	всі

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробники:
к.е.н., доц.

к.е.н., проф.

Завідувач кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики, д.е.н., проф.

Людмила АВЕДЯН

Сергій ЛУКАШЕВ

Наталія ГАВКАЛОВА

Харків
2024

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Публічне врядування» буде корисна майбутнім економістам, фінансистам, менеджерам, економічним кібернетикам, спеціалістам з міжнародних економічних відносин, консалтингу і міжнародного бізнесу, спеціалістам з ІТ-технологій та всім тим, хто збирається працювати за фахом як в підприємницьких організаціях, так і в органах державної влади, місцевого самоврядування тощо.

Дана навчальна дисципліна базується на визначенні умов для позитивної взаємодії влади, бізнесу та суспільства через побудову моделей публічного врядування («Good Governance») та нового публічного менеджменту («New Public Management»), формування засад децентралізованого управління, форми сучасної адміністративної діяльності, практичне застосування інструментів публічно-приватного партнерства, аутсорсингу, e-governance. Особливістю даної дисципліни є висвітлення переліку питань, що стосуються діяльності публічних організацій, впливовості громадського руху на ефективність публічного управління.

Предметом дослідження навчальної дисципліни «Публічне врядування» є закономірності й процеси формування та прийняття управлінських рішень в публічній сфері із застосуванням технологій публічного врядування, з урахуванням процесів децентралізації ЄС.

Перевагами вивчення даної дисципліни є набуття знань та професійних компетентностей щодо використання сучасних підходів та інструментів з вироблення та прийняття управлінських рішень у публічній сфері на різних рівнях (загальнодержавному, регіональному, місцевому тощо), що сприятиме позитивній взаємодії влади, бізнесу та суспільства.

Мета навчальної дисципліни: сформувані у студентів компетентності щодо застосування сучасних управлінських технологій та інструментарію у публічній сфері в організаціях всіх форм власності з урахуванням процесів децентралізації та європейського досвіду.

Основні завдання навчальної дисципліни:

узагальнення теоретичних засад у сфері публічного врядування, розуміння основних тенденцій та напрямів їх еволюції;

визначення суті, законів, принципів і механізмів публічного врядування в розвитку суспільства;

опанування основами методології, технологіями та процедурами публічного управління об'єктів публічної сфери;

оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально-цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків;

формування навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Компетентності	Результати навчання
Здатність аналізувати та формувати моделі децентралізованого управління	аналізувати управлінські традиції в Європі та сучасні підходи до модернізації управління
	Обґрунтовувати та здійснювати вибір сучасного підходу до модернізації управління
	здійснювати аналіз світових моделей децентралізованого управління
	Розробляти критерії для порівняння політико-адміністративних систем
	Виявляти тенденції децентралізації в обраних державах
	аналізувати системи адміністративно- політичних зв'язків
	виявляти тенденції децентралізації управління
	виявляти та аналізувати моделі децентралізації управління з урахуванням міжнародного досвіду
Застосовувати технології new public management і public governance	виявляти передумови та засади new public management
	здійснювати аналіз форм сучасної адміністративної діяльності та виявляти фактори адміністративна діяльність конкурентної спрямованості
	використовувати понятійний апарат Public Governance
	аналізувати основні види публічного врядування
	оцінювати управління територіями на основі критеріїв good governance
	Використовувати можливості застосування елементів концепції new public management і public governance в містах України
	аналізувати вітчизняні і світові моделі та досвід застосування технологій public private partnerships
	Розробляти моделі застосування технологій public private partnerships в містах України
	Використовувати можливості застосування елементів концепції new public management і public governance в містах України

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи здійснення стратегічного планування та прогнозування розвитку територій

Тема 1. Управлінські традиції в Європі

1.1. Етапи розвитку управлінської думки.

Перший етап управлінського розвитку (релігійно-комерційний: 4-5 тис. років тому). Другий етап управлінського розвитку (пов'язаний з іменем вавилонського правителя Хаммурапі: 3-4 тис. років тому). Третій етап управлінського розвитку (відноситься до часів царювання Навуходоносора II: 2,5 тис. років тому). Четвертий (т.з. перед індустріальний) етап управлінського розвитку – XII-XVII ст. н.е. П'ятий (т.з. індустріальний) етап управлінського розвитку – XVII-XIX ст. н.е. Шостий (т.з. бюрократичний) етап управлінського розвитку – XIX- 70-ті роки XX ст. н.е. Сьомий (т.з. поіндустріальний) етап управлінського розвитку – з 80-х років XX ст. н.е.

1.2. Управлінські ідеї стародавньої Греції і стародавнього Риму.

Періодизація розвитку цивілізації стародавньої Греції (Гомерівський час: XI-IX ст. до н.е.; Архаїчний час: VII-VI ст. до н.е.; Класичний час: V-IV ст. до н.е.). Внесок цивілізації стародавньої Греції в розвиток науки управління. Управлінська думка стародавньої Греції. Етапи розвитку історії стародавнього Риму (царський: 754-510 рр. до н.е.; республіканський: 509-28 рр. н.е.; 27 р. до н.е. – 476 р. н.е.). Розвиток державного управління у стародавньому Римі. Управлінські думки стародавнього Риму.

1.3. Західноєвропейський внесок у науку управління.

Коротка історія і хронологія західноєвропейської цивілізації. Управлінські ідеї середньоріччя. Управлінські ідеї середньоріччя і нового часу.

1.4. Сучасні концепції, підходи і школи менеджменту.

Розвиток основних наукових шкіл менеджменту. Характеристика основних внесків наукових шкіл в теорію і практику менеджменту. Основні етапи розвитку управлінської парадигми XX століття в країнах з ринковою економікою. Порівняння старої й сучасної організації управління. Основні системи уявлень про реалії менеджменту. Хронологія основних концепцій сучасного менеджменту.

1.5. Новітні концепції менеджменту.

Зсув управлінської парадигми. Вихідні положення нової парадигми менеджменту за П. Друкером. Критерії сучасного управління. Типові характеристики європейської системи поглядів на менеджмент. Типові характеристики сучасної системи поглядів на менеджмент у світі. Хронологія основних концепцій сучасного менеджменту.

Тема 2. Сучасні підходи до модернізації управління

2.1. Модернізаційна парадигма. Сутність модернізації.

Форування модернізаційної парадигми. Сутність модернізації. Визначення модернізації. Тракткування терміну «модерний» його співвідношення з терміном «сучасний».

2.2. Етапи розвитку теорії модернізації. Основні концепції теорії модернізації.

Етапи розвитку теорії модернізації. Перший етап розвитку теорії модернізації: 50- 60-ті роки XX ст. Другий етап розвитку теорії модернізації:

70-80-ті роки ХХ ст. Третій етап розвитку теорії модернізації. Найважливіші загальні характеристики модернізації, її основні напрямки в сучасному світі. Основні концепції теорії модернізації: «політичної модернізації», «соціальної модернізації», «економічної модернізації» тощо.

2.3. Основні категорії теоретико-методологічної бази модернізації системи управління.

Основні категорії теоретико-методологічної бази модернізації системи управління: об'єкти, предмет, суб'єкти, механізми, методи, моделі, технології її проведення. Особливості визначення основних категорій теоретико-методологічної бази модернізації системи управління Сучасне трактування терміну «держава». Визначення поняття «державне управління». Головні ознаки державного управління. Визначення категорії «державне управління». Мета існування державного управління в сучасних умовах.

2.4. Теоретико-методологічні основи модернізації системи надання управлінських публічних послуг.

Поняття модернізації державного управління та державної служби. Сутність державно-управлінських послуг. Сутність адміністративної послуги. Сутність управлінської послуги. Сутність державної та управлінської послуги. Сутність та сфера публічних послуг. Визначення послуг Концепцією розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади. Загальна структура надання державної послуги відповідно до Методики підготовки інформації про державні послуги. Сутність терміну «цінність». Деякі настанови щодо визначення переліку послуг.

2.5. Фактори, що ініціюють модернізацію системи управління.

Визначення поняття «фактор». Сучасний погляд на організацію. Підходи до класифікації факторів зовнішнього середовища, що впливають на організацію. Підходи до класифікації факторів внутрішнього середовища організації. Приклади класифікації факторів внутрішнього середовища.

2.6. Механізми і моделі модернізації державного управління.

Модернізація України – наш стратегічний вибір. Модернізація системи державного управління. План модернізації державного управління України відповідно із принципами і практиками демократичного урядування. Модернізація державного управління та європейська інтеграція України.

Тема 3. Аналіз світових моделей децентралізованого управління

3.1. Концепції децентралізації.

Визначення поняття «децентралізація». Антипод децентралізації – централізація. Два типи децентралізації. Децентралізація адміністративна (бюрократична). Децентралізація демократична. Форми децентралізації (деконцентрація, делегування повноважень, деволуція, делегування надання послуг). Види децентралізації (політична, адміністративна, фінансова). Фактори успіху децентралізації.

3.2. Європейські моделі децентралізованого управління.

Європейський адміністративний простір. Глобальний адміністративний простір. Рамкові документи щодо децентралізації управління в Європі.

Відкритий метод координації як елемент «третього шляху» європейського управління. Типи політичних мереж, якими охоплена децентралізація управління в Європі. Загальні підходи до процесу діалогу. Основні вигоди від консультацій для удосконалення якості політичних рішень та законів. Складові європейського простору. Фактори, що лежать в основі зближення європейських моделей децентралізованого управління. Місцеве самоврядування як децентралізована форма управління.

3.3. Вестмінстерська модель. Американська модель.

Поняття Вестмінстерської моделі. Характерні риси Вестмінстерської моделі. Реформування Вестмінстерської моделі. «Менеджеріальна революція» у Великобританії. Адміністративна реформа у Великобританії: її етапи. Держави, яким притаманна Вестмінстерська модель. Американська модель реформування державного управління. Ключові принципи А. Гора, що покликані змінити систему державного управління у США. Відмінності моделі А. Гора від попередніх змін у державному управлінні США. Особливості американських реформ державного управління.

3.4. Реформа публічного адміністрування в Європі.

Причини реформування публічного адміністрування в Європі. Основні трактати та матеріали конференцій, які передували реформам публічного адміністрування в Європі. Основні етапи інституційної реформи ЄС. Лісабонський трактат. 10 переваг Лісабонського договору для громадян Євросоюзу. Інституційні зміни відповідно до Лісабонського договору. Перелік питань за Лісабонським договором, які голосуються кваліфікованою більшістю.

3.5. Модель нового публічного менеджменту. Моделі приймаючого участь менеджменту. Мережева модель.

Моделі публічного менеджменту. Відмінність нової управлінської парадигми від старої. Варіанти нової моделі державного управління. Специфіка моделей публічного управління з ключових питань. Порівняння традиційної моделі бюрократії та моделі публічного управління. Еволюція публічного управління. Модель нового публічного менеджменту за К. Худом. Модель приймаючого участь (респонсивного) менеджменту, її переваги. Характеристика мереженої моделі.

Тема 4. Критерії для порівняння політико-адміністративних систем

4.1. Політико-адміністративна система: визначення та сутність.

Визначення політико-адміністративної системи. Ознаки політико-адміністративної системи. Структура політико-адміністративної системи. Типологія політико-адміністративних систем. Основні компоненти політико-адміністративних систем.

4.2. Співвідношення політичного і адміністративного (державного) управління.

Визначення поняття «політика». Особливості політичного управління. Особливості державного управління. Державна політика як

цілеспрямовуючий фактор діяльності держави. Основні елементи державної політики. Основні напрями загальної державної політики.

4.3. Еволюція підходів до вибору критеріїв для порівняння політико-адміністративних систем.

Умови подолання кризового стану політико-адміністративної системи. Політико- адміністративна система антрепренерського типу. Нові механізми взаємодії держави та громадянського суспільства.

4.4. Основні критерії для порівняння моделей розвитку виборчого права та виборчого процесу.

Визначення виборчої системи. Принципи функціонування виборчої системи. Типи виборчих систем та їх характеристика. Виборча система України.

4.5. Копенгагенські критерії – критерії вступу країн до Євросоюзу.

Критерії, яким мають відповідати країни-кандидати на вступ до ЄС (Копенгагенські критерії). Політичні критерії. Економічні критерії. Інші критерії. Європейський економічний і валютний союз. Виконання державами-кандидатами Копенгагенських критеріїв

Тема 5. Тенденції децентралізації в обраних державах: Італія, Франція, Великобританія

5.1. Італійська модель децентралізації державного управління і місцевого самоврядування.

Адміністративно-територіальний устрій Італії. Італійська модель розбудови держави. Модель інституційної взаємодії в Італії. Модель участі громадян у процесах ухвалення рішень. Модель місцевого самоврядування в Італії.

5.2. Особливості Французької моделі децентралізації.

Адміністративно-територіальний устрій Франції. Система влади у Франції. Адміністративні реформи у Франції. Французька модель державного управління. Французька (континентальна) модель самоврядування.

5.3. Тенденції децентралізації у Великобританії.

Адміністративно-територіальний устрій Великобританії. Система влади у Великобританії. Фактори, що впливають на децентралізацію влади у Великобританії. Реформи місцевого самоврядування у Великобританії.

Тема 6. Децентралізація у США, Канаді

6.1. Особливості децентралізації у США.

Адміністративно-територіальний устрій США. Державний устрій та система влади у США. Особливості правового статусу автономних адміністративних установ у США. Місцеве самоврядування у США.

6.2. Децентралізація влади у Канаді.

Адміністративно-територіальний устрій у Канаді. Державний устрій та система влади у Канаді. Місцеве самоврядування у Канаді. Моделі децентралізації влади у Канаді.

Тема 7. Розробка моделей і практичний досвід східноєвропейських країн

7.1. Моделі і практичний досвід децентралізації у Польщі.

Адміністративно-територіальний устрій у Польщі. Державний устрій та система влади у Польщі. Польський досвід у сфері реформування держави і побудови розвинутого місцевого самоврядування. Адміністративна реформа в Польщі. Місцеве самоврядування у Польщі. Досвід Польщі у реформуванні громад базового рівня.

7.2. Досвід децентралізації у Чехії, Словачії і Угорщині.

Адміністративно-територіальний устрій Чехії. Державний устрій та система влади у Чехії. Концепція реформи публічного управління в ЧР. Особливості самоврядування у Чехії. Адміністративно-територіальний устрій Словачії. Державний устрій та система влади у Словачії. Місцеве самоврядування у Словачії. Адміністративно-територіальний устрій Угорщини. Державний устрій та система влади у Угорщині. Місцеве самоврядування у Угорщині.

7.3. Інституційні рішення регіонального співробітництва східноєвропейських країн.

Європейська правова база місцевого і регіонального розвитку. Декларація про рамкові критерії Ради Європи щодо регіональної демократії. Декларація про дії уряду щодо усунення перешкод на шляху розвитку транскордонного співробітництва, включаючи підписання протоколу №3 до Мадридської рамкової конвенції.

Змістовий модуль 2. New public management і public governance

Тема 8. Передумови та засади new public management

8.1. Основні підходи до розуміння публічного менеджменту та його еволюція.

Визначення публічного менеджменту. Обґрунтування публічного менеджменту за Вудро Вільсоном. Політична та адміністративна функції уряду. Сутність публічного управління.

8.2. Методологічна основа науки «Публічний менеджмент» та її предметна сфера.

Предметна сфера публічного менеджменту. Методологічна основа науки «Публічний менеджмент».

8.3. Співвідношення управління (адміністрування) та менеджменту, а також публічного управління (адміністрування) та публічного менеджменту.

Визначення поняття «управління». Предмет вивчення науки управління. Управління у соціальних системах. Визначення терміну «адміністрування» та «менеджмент» за Оксфордським словником. Ознаки, що відрізняють публічний менеджмент від публічного адміністрування.

8.4. Публічний менеджмент як напрям наукових досліджень, сукупність знань, сфера діяльності та навчальна дисципліна Публічний менеджмент як напрям наукових досліджень. Визначення поняття

«методологія». Загальнонаукові методології сучасної теорії публічної політики та управління. Діяльнісний підхід. Системний підхід у теорії державного управління. Структурно-функціональний підхід. Ситуаційна концепція публічного управління. Конфліктологічний підхід. Специфічні методологічні підходи, що притаманні науці про публічний менеджмент (тоталітарний, демократичний, державно-релігійний). Визначення публічного менеджменту як науки. Публічний менеджмент як сфера діяльності. Публічний менеджмент як навчальна дисципліна.

8.5. Передумови new public management та його засади.

Передумови new public management. Особливості та засади new public management. Загальні принципи організації державного управління в рамках моделі new public management за Д. Осборном і Т. Геблером.

Тема 9. Форми сучасної адміністративної діяльності. Адміністративна діяльність конкурентної спрямованості

9.1. Поняття, зміст та основні напрямки сучасної адміністративної діяльності.

Визначення адміністративної діяльності. Поняття державної влади. Ознаки державної влади. Теорія поділу влади. Аспекти трактування державної адміністративної влади (юридичний, політологічний). Визначення поняття «адміністрація». Ознаки адміністративної влади.

9.2. Поняття форми адміністративної діяльності та її співвідношення з функцією управління. Класифікація форм адміністративної діяльності.

Поняття форми адміністративної діяльності. Зміст управлінської діяльності. Кореляція «функція управління» та «форма управління». Форми вираження змісту управлінської діяльності.

9.3. Правові та не правові форми державного управління.

Реалізація державно-владних повноважень через форми державного управління. Правові прояви реалізації виконавчої влади.

9.4. Управління проектом циклом державних політик і програм як форма сучасної адміністративної діяльності.

Управління проектами як форма сучасної адміністративної діяльності. Управління проектами як актуальна та прогресивна управлінська технологія. Державні політики і програми з точки зору проектного менеджменту. Значення терміна «проект». Новаторське тлумачення терміна «проект». Визначення терміну «проект» у контексті проектного менеджменту. Методологія проектного менеджменту. Головні елементи проекту. Фази проекту. Загальна технологія управління проектом. Застосування проектного підходу. Приклади використання проектного підходу. Портфельний підхід до управління проектами. Можливості та потенціал застосування технологій управління проектами в публічному управлінні. Сфери застосування технологій управління проектами в публічному управлінні. Головні аргументи щодо доцільності застосування концепції управління проектами для розробки та здійснення програм і проектів у сфері публічного управління.

9.5. Регулювання конкуренції як діяльність держави.

Визначення поняття «конкуренція». Підтримка та захист конкуренції як двостороннє правове явище. Конституція України про підтримку та захист конкуренції. Конкурентне право як основа регулювання конкуренції. Сутність підтримки конкуренції як специфічної діяльності держави. Види відносин між суб'єктами господарювання та органами влади. Принципи, що покладені в основу законодавчих гарантій прав і свобод підприємців. Організаційні гарантії у сфері підтримки конкуренції. Антимонопольні органи держави.

9.6. Держава як інститут, що забезпечує захист та розвиток конкуренції. Органи, які забезпечують захист та розвиток конкуренції в Україні (завдання, компетенція, повноваження та організаційні засади діяльності)

Органи, які забезпечують захист та розвиток конкуренції в Україні. Антимонопольний комітет України (завдання, компетенція, повноваження та організаційні засади діяльності).

Тема 10. Public Governance: понятійний апарат, сутність та види

10.1. Основні підходи до розуміння публічного управління та його еволюція.

Визначення публічного управління. Співвідношення публічного управління та публічного менеджменту. Сутність публічного управління. Еволюція публічного управління. Еволюція моделі управління у державному секторі. Причини появи нової форми управління у публічній сфері. Визначення терміна «публічне управління», яким послуговується Програма розвитку ООН. Сфокусованість публічного управління. Значення, за якими може вживатися термін «публічне управління».

10.2. Предметна сфера публічного управління.

Поняття, за якими окреслюється предметна сфера публічного управління. Предметна область теорії публічного управління. Зміст теорії публічного управління як наукової дисципліни.

10.3. Методологічна основа науки «Публічне управління».

Складові методологічної основи науки «Публічне управління».

10.4. Понятійний апарат Public Governance (Публічного управління).

Джерела, де найбільш повно наданий понятійний апарат публічного управління.

Основні категорії Public Governance.

10.5. Сутність публічного управління. Види публічного управління.

Сутність публічного управління. Специфіка публічного управління. Види публічного управління.

10.6. Сучасні концепції публічного управління. Сучасні стандарти Public Governance.

Сучасні концепції публічного управління. Загальні принципи державного управління за концепцією «нового державного (публічного) менеджменту». Концепція «належного врядування». Теорія політичних (соціальних) мереж. Нова інституційна концепція. Концепція демократичного врядування. Концепція сталого розвитку. Сучасні стандарти Public

Governance. Визначення поняття «стандарт». Сутність поняття «європейські принципи управління». Європейські стандарти публічного управління. Приклади Європейських стандартів публічного управління. Європейські принципи управління щодо муніципального менеджменту.

Тема 11. Оцінювання управління територіями на основі критеріїв good governance

11.1. Поняття good governance.

Причини появи концепції good governance. Трагування змісту поняття governance. Різниця між поняттями Government та Governance. Основні функції та сфери застосування концепції та Governance. Визначення поняття good governance. Мета «якісного управління».

11.2. Принципи good governance.

Принципи концепції good governance щодо державного управління: 1. Фокусування на меті організації та наслідках діяльності органу влади та громадян і користувачів послуг; 2. Ефективне виконання ясно визначених функцій і ролей; 3. Стимулювання розвитку цінностей для органу влади та демонстрація цінностей Good Governance через поведінку працівників владних органів; 4. Прийняття поінформованих, прозорих рішень та управління ризиками; 5. Розвиток дієздатності та спроможності органу врядування для ефективної діяльності у вирішенні проблем, що виникають у суспільстві; 6. Широке залучення громадськості до процесу вироблення політики та вироблення реальної підзвітності.

11.3. Характеристики good governance.

Складові Good Governance. Базові аспекти Good Governance (за Жак Бурго). Основні характерні риси “справедливого управління” good governance, які названі у Концептуальному документі “Програма розвитку ООН (UNDP, ПРООН)”, прийнятому в січні 1997 р.

11.4. Види критеріїв good governance. Критерії Світового Банку.

12 принципів (критеріїв) належного врядування Світового Банку: 1. Чесне проведення виборів, представництво та участь; 2. Чутливість; 3. Ефективність і результативність; 4. Відкритість і прозорість; 5. Верховенство права; 6. Етична поведінка; 7. Компетентність та спроможність; 8. Інновації та відкритість до змін; 9. Надійний фінансовий менеджмент; 10. Сталий розвиток та орієнтація на довгострокові результати; 11. Права людини, культурна різноманітність та соціальне згуртування; 12. Підзвітність.

11.5. Формування базису та оцінка конкурентоспроможності територій.

Засади розроблення та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності території. Методологічний підхід до дослідження конкурентоспроможності територій. Аналіз конкурентних переваг та обмежень перспективного розвитку території. Визначення та відбір цілей і завдань підвищення конкурентоспроможності території.

11.6. Оцінки посадових осіб місцевого самоврядування на основі критеріїв good governance.

Поняття посадової особи місцевого самоврядування. Поняття служби в органах місцевого самоврядування. Основні види посад в органах місцевого самоврядування. Утрехтська Декларація про належне місцеве і регіональне управління. Критерії good governance щодо оцінки посадових осіб місцевого самоврядування.

Тема 12. Regional governance

12.1. Поняття Regional governance.

Поняття «регіон». Концепція регіону. Трагування регіону у контексті гармонізації українського законодавства із стандартами ЄС. Поняття Regional governance.

12.2. Принципи Regional governance.

Принципи, на яких доцільно будувати концепцію Good governance. Принципи, які мають бути положені в основу діяльності органів місцевого самоврядування, враховуючи концепцію Good governance.

12.3. Сутність і завдання Regional governance. Характеристики Regional governance.

Принципи, на підставі яких формують завдання Regional governance: прозорість, нетерпимість до корупції, залучення громадян, передбачуваність, фаховість, підзвітність. Характеристики Regional governance.

12.4. Вітчизняні моделі і практики Regional governance.

Інституційне забезпечення регіональної політики та практика взаємодії органів влади в Україні. Інноваційний підхід до формування природно зумовленої моделі демократичного врядування. Наукові засади формування моделі взаємодії органів місцевого самоврядування з підприємницькими структурами.

12.5. Світові моделі і досвід Regional governance. Європейський досвід Regional governance.

Світові моделі і досвід Regional governance. Європейський досвід Regional governance. Досвід країн Вишеградської групи: політика ефективного регіонального розвитку. Нові інституційні механізми регіонального розвитку в Європі.

Тема 13. Практичне застосування технологій public private partnerships

13.1. Поняття public private partnerships.

Підходи до визначення англomовного терміна Public-private partnership. Сутність поняття «державно-приватне партнерство» (ДПП).

13.2. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 р. № 2404-VI.

Визначення та ознаки державно-приватного партнерства. Правові засади державно-приватного партнерства. Основні принципи здійснення державно-приватного партнерства. Сфери застосування державно-приватного партнерства. Форми здійснення та об'єкти державно-приватного партнерства. Прийняття рішення про здійснення державно-приватного партнерства.

Визначення приватного партнера для укладення договору (договорів) у рамках державно-приватного партнерства. Державна підтримка, державні гарантії та державний контроль щодо державно-приватного партнерства.

13.3. Технології public private partnerships.

Управлінські технології public private partnerships. Інноваційні технології public private partnerships. Специфіка проектів public private partnerships. Асоціація 5GPPP (5G Public-Private Partnership Association).

13.4. Європейський досвід практичного застосування технологій public private partnerships.

Досвід європейських країн щодо практичного застосування технологій public private partnerships.

13.5. Світовий досвід практичного застосування технологій public private partnerships.

Public Private Partnership Development Program – (P3DP). Найпоширеніші у світі сфери та об'єкти практичного застосування технологій public private partnerships.

13.6. Вітчизняний досвід практичного застосування технологій public private partnerships.

Специфіка вітчизняних проектів public private partnerships. Проблеми практичного застосування технологій public private partnerships в Україні та шляхи їх вирішення.

Тема 14. Можливості застосування елементів концепції new public management і public governance в містах України

14.1. Зміна менталітету муніципальних службовців.

Особливості менталітету муніципальних службовців. Підвищення кваліфікації – запорука професійної компетентності муніципальних службовців. Роль і місце громадянського суспільства у протидії корупції та механізми співпраці з органами місцевого самоврядування.

14.2. Застосування технологій: «організація конкурсів», «створення муніципальних підприємств (агенцій)», «управління контрактом», «система ваучерів» тощо.

Застосування технологій: «організація конкурсів», «створення муніципальних підприємств (агенцій)», «управління контрактом», «система ваучерів» тощо. Положення про міський конкурс проектів, спрямованих на вирішення пріоритетних проблем територіальної громади. Муніципальна програма врядування та сталого розвитку: Проект, що впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Практичне (семінарське) заняття 1	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Управлінські традиції в Європі»
Тема 2. Практичне (семінарське) заняття 2	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Сучасні підходи до модернізації управління».
Тема 3. Практичне (семінарське) заняття 3	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Аналіз світових моделей децентралізованого управління»
Тема 4. Практичне (семінарське) заняття 4	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Критерії для порівняння політико-адміністративних систем»
Тема 5. Практичне (семінарське) заняття 5	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Тенденції децентралізації в обраних державах: Італія, Франція, Великобританія»
Тема 6. Практичне (семінарське) заняття 6	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Децентралізація у США, Канаді»
Тема 7. Практичне (семінарське) заняття 7	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Розробка моделей і практичний досвід східноєвропейських країн»
Тема 8. Практичне (семінарське) заняття 8	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Передумови та засади new public management».
Тема 9. Практичне (семінарське) заняття 9	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Форми сучасної адміністративної діяльності. Адміністративна діяльність конкурентної спрямованості»
Тема 10. Практичне (семінарське) заняття 10	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Public Governance: понятійний апарат, сутність та види»
Тема 11. Практичне (семінарське) заняття 11	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Оцінювання управління територіями на основі критеріїв good governance»
Тема 12. Практичне (семінарське) заняття 12.	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Regional governance»
Тема 13. Практичне (семінарське) заняття 13.	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Практичне застосування технологій public private partnerships»
Тема 14. Практичне (семінарське) заняття 14.	Розгляд питань на семінарському занятті за темою: «Можливості застосування елементів концепції new public management і public governance в містах України»

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Управлінські традиції в Європі	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Управлінські традиції в Європі»
Тема 2. Сучасні підходи до модернізації управління	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Сучасні підходи до модернізації управління»
Тема 3. Аналіз світових моделей децентралізованого управління	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми: «Аналіз світових моделей децентралізованого управління».
Тема 4. Критерії для порівняння політико-адміністративних систем	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми: «Критерії для порівняння політико-адміністративних систем»
Тема 5. Тенденції децентралізації в обраних державах: Італія, Франція, Великобританія	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми: «Тенденції децентралізації в обраних державах: Італія, Франція, Великобританія»
Тема 6. Децентралізація у США, Канаді	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми: «Децентралізація у США, Канаді».
Тема 7. Розробка моделей і практичний досвід східноєвропейських країн	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Розробка моделей і практичний досвід східноєвропейських країн».
Тема 8. Передумови та засади new public management	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Передумови та засади new public management». Підготовка до написання контрольної роботи.
Тема 9. Форми сучасної адміністративної діяльності. Адміністративна діяльність конкурентної спрямованості	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Форми сучасної адміністративної діяльності. Адміністративна діяльність конкурентної спрямованості».
Тема 10. Public Governance: понятійний апарат, сутність та види	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Public Governance: понятійний апарат, сутність та види».

Тема 11. Оцінювання управління територіями на основі критеріїв good governance	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Оцінювання управління територіями на основі критеріїв good governance».
Тема 12. Regional governance	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Regional governance».
Тема 13. Практичне застосування технологій public private partnerships	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Практичне застосування технологій public private partnerships»
Тема 14. Можливості застосування елементів концепції new public management і public governance в містах України	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського/практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Практичне застосування технологій public private partnerships»

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких:

розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу (1-14 теми);

пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу (1-14 теми);

бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять (теми 1, 2, 6, 7, 10; 12-14);

ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки) (1-14 теми);

практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань (1-14 теми);

аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак (1-14 теми);

індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального (1-14 теми);

дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного (1-14 теми);

проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації (теми 3, 4, 8, 11, 12-14).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: доповідь на проблемні питання (5 балів) (максимум 20 балів за 4 доповіді за семестр) за умови обрання здобувачем актуального питання за поточною темою та виступ перед студентською аудиторією; експрес-опитування (5 балів) (максимум 30 балів за 6 опитувань за семестр) за умови швидкої та вірної відповіді на поставлені питання опрацьованої теми (при відсутності здобувача пропонується пройти опитування у тестовій формі на ПНС); загальна кількість балів, котрі можна отримати на семінарському / практичному занятті складає 50 балів. Колоквіуми (20 балів), есе (10 балів), виконання завдань за темами (20 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. – 204 с. – Режим доступу : <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/9019/>

2. Вступ до державного управління : конспект лекцій для студентів спеціальності 8.15010008 «Публічне управління та адміністрування» всіх форм навчання : [Електронне видання] / Н. Гавкалова, О. Полежаєва. – Харків : ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2016. – 295 с. (англійська). Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/19636>

3. Вступ до публічного адміністрування : навч. посібн. / за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 382 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/14611>.

Додаткова

4. Амосов О. Ю. Методологічні аспекти взаємозв'язку інституціоналізму та архетипів у державному управлінні / О. Ю. Амосов, Н. Л. Гавкалова // Публічне управління : збірник підготовлено в науковому партнерстві з Українською технологічною академією, лютий 2021 р. — К. : Міжрегіональна академія управління персоналом, с. 2021. – № 1 (26). — С. 17 – 29. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25306>

5. Гавкалова Н. Л. Деретуляція економіки України: проблеми та особливості подальшого впровадження / Н. Л. Гавкалова, І. Колупаєва // Міжнародний науковий журнал «Горизонти», серія А – 2016. – С. 389-399. Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/17011>.

6. Гавкалова Н. Л. Удосконалення організаційного забезпечення управління місцевими бюджетами як основи державного управління / Н. Л. Гавкалова, А. С. Зілінська, О. О. Гавкалова. Акімов // Концепція гуманізації державного управління: теоретико-методологічні основи : Наукова монографія. – Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2022. – Р. 27-48.

7. Лабунська С. Когнітивні інструменти підзвітності державного управління для розвитку національної інноваційної системи / С. Лабунська, Н. Гавкалова, А. Пилипенко та ін. // Публічна політика та управління. – Т. 18. – №. 3. – С. 114-124. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22792>.

8. Публічне управління та адміністрування у забезпеченні регіонального розвитку населення [Електронний ресурс] : монографія / за заг. ред. Н. Л. Гавкалової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 375 с.

9. Стасюкінас А. Участь громадян у прийнятті рішень щодо поведження з відходами на рівні місцевої влади./А. Стасюкінас, В. Смальський, А. Сурвіла та ін. // Проблеми та перспективи менеджменту. – 2020. - Вип. 18 (1). - Р. 438-448. - doi:10.21511/ppm.18(1).2020.38. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22791>

10. Шуман Д. Державне управління в США / Д. Шуман, Д. У. Олуфс. – 2-е вид.– Oxford : University Press, 2019. – 251 с.

11. Pollitt С. Public Management Reform: A Comparative Analysis / С. Pollitt, G. Bouckaert. – Oxford : University Press, 2018. – 240 с.

Інформаційні ресурси

13. Асамблея європейських регіонів / Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.aer.eu/en/home.html>

14. Глосарій термінів Європейського Союзу. Доступно з http://europa.dovidka.com.ua/p.html#Enterprise_policy

15. Децентралізація підвищить конкурентоспроможність регіонів / Офіційний веб- сайт Фонду ефективного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу – http://ua.debaty.org/cms/decentralizatia_main.
16. Інформаційні матеріали сайту представництва ООН в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://www.un.kiev.ua/ua/undp/arias/project.php?id=31>
17. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу. http://www.pravo.org.ua/files/administr/Konceptsiya_reform_pabl_admin_2.doc.
18. Корнеева Т. Відкритість української влади як системний функціональний феномен у сфері управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://www.isu.org.ua>.
19. Ресурсний центр розвитку громадських організацій. <http://issuu.com/gurtrc/docs>
20. Словник з регіональної політики / Офіційний сайт Інституту регіональних та євро інтеграційних досліджень «ЄвроРегіо Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.eru.org.ua/sndex.php?page=883>